

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 171/2015-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudofla Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Golianom, advokátska kancelária, Budatínska 16, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 130/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 116/2005) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 130/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 116/2005) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 130/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 116/2005) p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (tisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 284,08 € (dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Miroslava Goliana, advokátska kancelária, Budatínska 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 171/2015-9 z 28. apríla 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 130/2011, pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 116/2005 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že v namietanom konaní, ktorého predmetom bolo „určenie neplatnosti alografného závetu a listiny o vydedení a po rozšírení petitu aj určenie, že dôvody na vydedenia nie sú dané“, vystupuje ako odporkyňa.

Okresný súd „návrhu navrhovateľov v časti o určenie neplatnosti alografného závetu a vydedenia zriadené porúčiteľom v jednej listine, vyhovel vo svojom rozhodnutí, vydanom ROZSUDKU zo dňa 05. 06. 2007, spis. zn. 8C/116/2005- 102“.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie sťažovateľka aj navrhovatelia.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) o podaných odvolaniach rozhodol rozsudkom č. k. 9 CoD 31/2008-184 z 27. novembra 2008, ktorým zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že návrh na určenie, že alografný závet a listina o vydedení z 13. júna 2001 je neplatný, zamietol a zároveň konštatoval, že dôvody vydedenia navrhovateľov uvedené v listine o vydedení nie sú dané.

Proti rozsudku krajského súdu podali navrhovatelia 10. februára 2009 dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol uznesením č. k. 4 Cdo 93/2009-206 z 28. júla 2010 tak, že rozsudok krajského súdu v zmeňujúcom výroku, ktorým bol zamietnutý návrh na určenie neplatnosti alografného závetu a listiny o vydedení, ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

Krajský súd po vrátení veci uznesením č. k. 9 CoD 77/2010-217 z 26. júla 2011 rozsudok okresného súdu č. k. 8 C 116/2005-102 z 5. júna 2007 zrušil v časti o určení, že „*alografný závet a vydedenie zriadené porúčiteľom*“ sú neplatné. Zároveň v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že dovolaním nebol napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku krajského súdu o určení neexistencie dôvodov vydedenia, a ten sa teda stal právoplatným.

Po zrušení časti rozsudku okresného súdu krajským súdom a vrátení veci na ďalšie konanie bola vec ďalej vedená pod novou spisovou značkou, a to sp. zn. 8 C 130/2011.

K ďalšiemu priebehu konania sťažovateľka uviedla:

„Okresný súd nariadil pojednávanie na deň 09. 02. 2012, ktoré konanie sa uskutočnilo bez prítomnosti sťažovateľky, následne za prítomnosti sťažovateľky 07. 06. 2012 a 02. 08. 2012.

Na poslednom pojednávaní zo dňa 02. 08. 2012 bolo rozhodnuté, že vo veci samej sa nariadi znalecké dokazovanie v intenciách určeného postupu Krajským súdom Trnava, za účelom ktorým súd určil vydaním Uznesenia spis. zn. 8C/130/2011-388 zo dňa 22. 10. 2012 znalca [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], znalca z odboru písomoznalectvo, odvetvie

ručné písmo, odvetvie strojové písmo, ktorý mal vypracovať znalecký posudok v lehote určenej súdom. Aj napriek uvedenej skutočnosti, ustanovený znalec znalecký posudok v lehote určenej súdom nevypracoval...

Až po spísaní sťažnosti na prietahy v konaní súd začal konať a znalca vyzval, aby v primeranej lehote do 30. 04. 2012 znalecký posudok vypracoval. Aj napriek tomu že znalec mal dostatok času na vypracovanie posudku, požiadal súd o predĺženie lehoty do 30. 05. 2014, čo súd zrejme akceptoval. Znalec nakoniec posudok vypracoval dňa 29. 05. 2014, ktorý súdu doručil dňa 02. 06. 2014...“

Podľa názoru sťažovateľky „v konaní k prietahom došlo a to najmä v súvislosti aj s nečinnosťou súdu v postupe o ustanovenie znalca, ktorého nečinnosť súd prijal a neurobil nič, aby znalca prinútil vo veci konať a teda vypracovať znalecký posudok a to aj napriek tomu, že celé konanie od podanie návrhu trvá takmer deväť rokov, majetok poručiteľa chátra a znehodnocuje sa. Mám teda za to, že Okresný súd v Trnave porušil základné právo sťažovateľky ako aj dotknutých osôb, nakoľko okresný súd nepostupoval podľa uvedených všeobecne platných procesnoprávných predpisov a ustanovení O. s. p. a teda spôsobom čo najrýchlejšieho prejednaní a rozhodnutia veci samej spravidla na jedinom pojednávaní tak aby ochrana práv bola rýchla a účinná aj keby bolo potrebné vo veci samej vykonať znalecké dokazovanie.“

Sťažovateľka tiež uviedla, že v konaní si uplatňuje aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, a to s poukazom na to, že nečinnosťou súdu „je dotknuté vlastnícke právo účastníkov konania a z toho pre nich vyplývajúce práva a povinnosti k nehnuteľnostiam, ktoré patrili poručiteľovi“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Trnave v konaní o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané ako aj o určenie neplatnosti

závetu a listiny o vydedení spísanej na jednej listiny spis. zn. 8C/116/2005 a spis. zn. 8C/130/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Trnave sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod spis. zn. 80/130/2011 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 15.000,00 € (slovom: pätnásttisíc EUR), ktoré je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Trnave je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 284,08 € (slovom : dvestoosemdesiatštyri/08 EUR) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Miroslava Goliana, advokáta, Budatínska 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV 455/2015 doručeným ústavnému súdu 22. júna 2015 vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá v celom rozsahu poukázala na vyjadrenie zákonnej sudkyne v namietanej veci, ktoré ústavnému súdu predložila prílohou k svojmu vyjadreniu.

Zákonná sudkyňa podala podrobný chronologický prehľad jednotlivých procesných úkonov okresného súdu.

K obsahu sťažnosti uviedla, že vo veci sa dosiaľ vykonalo „rozsiahle dokazovanie a naďalej súd v dokazovaní pokračuje. Priebeh a trvanie nariadeného znalecké dokazovania a vypracovanie znaleckého posudku ovplyvnila skutočnosť, od vyhotovenia písomnosti z roku 2001 (závet a listina o vydedení) uplynula dlhšia doba, pisateľ je nebohá osoba a ku dňu vypracovania znaleckého posudku nemal znalec dostatočné množstvo porovnávacieho materiálu, pričom aj jeho zabezpečenie bolo spojené s časovou náročnosťou. Následne súd zistil existenciu ďalších vhodných podpisov nebohého a preto uložil Uznesením zo dňa 4. 5. 2015 vypracovať znalcovi doplnok k znaleckému posudku. Označená odporkyňa v konaní má toho času piateho právneho zástupcu, pričom skutočnosti o zmene adresy sídla právneho zástupcu, vyčiarknutia zo zoznamu advokátov, ako aj odvolania plných mocí boli zo strany odporkyne oznámené na výzvu súdu alebo vôbec.

Mám za to že, s ohľadom na predmet konania, rozsah vykonávaného dokazovaní a vykonávané znalecké dokazovanie konám vo veci plynule a bez zbytočných prietahov.“.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 31. augusta 2015 uviedol, že k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu „*nie je potrebné zaujímať iné stanovisko ako to, ktoré je uvedené v podanej sťažnosti*“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. K porušeniu sťažovateľkou označeného práva malo dôjsť postupom okresného súdu v namietanom konaní.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 15/03, I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokováanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory súvisiace s dedičským konaním tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne zložité. Skutková zložitost' sporov, ktorých predmetom je námietka neplatnosti závetu či posúdenie otázky existencie dôvodov vydedenia, môže vyplývať z potreby rozsiahlejšieho dokazovania, najmä nevyhnutného znaleckého dokazovania, avšak ani pri zohľadnení tejto skutočnosti nie je možné konštatovať mimoriadnu či neštandardnú faktickú a skutkovú zložitost' veci, keďže postupy pri dokazovaní v obdobných veciach je možné označiť v praxi všeobecných súdov za dostatočne štandardizované. Samotnú skutkovú zložitost' veci v tomto prípade nemožno dávať do súvislosti s neefektívnou činnosťou okresného súdu.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia správania účastníkov súdneho konania v súvislosti so vznikom prípadných zbytočných prieťahov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľky a jej právnych zástupcov. Ide najmä o nedostatočné informovanie okresného

súdu o zmenách v právnom zastúpení odporkyne, ktoré malo za následok potrebu realizácie väčšieho množstva procesných úkonov zameraných na odstránenie týchto nedostatkov. Konkrétne ide najmä o situáciu, keď odvolanie v mene sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu podali nezávisle na sebe dvaja právni zástupcovia odporkyne, pričom o odvolaní či vypovedaní splnomocnenia udeleného pôvodnému právnenému zástupcovi nemal okresný súd žiadnu vedomosť. Rovnako tak nová právna zástupkyňa sťažovateľky ani sťažovateľka sama neoznámili okresnému súdu zmenu sídla právnej zástupkyne či jej neskoršie vyčiarknutie zo zoznamu advokátov. Všetky skutočnosti uvedené v tomto bode nálezu ústavný súd musel zohľadniť pri určení výšky finančného zadosťučinenia (obdobne IV. ÚS 10/05, III. ÚS 336/07, III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a hneď na úvod poukazuje na to, že trvanie namietaného súdneho konania v dĺžke viac ako 10 rokov, z toho 7 rokov na okresnom súde, je už samo osebe neprimerané.

Z predloženého súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že okresný súd uskutočnil prvé pojednávanie vo veci samej až rok po doručení návrhu na začatie konania. V období od doručenia návrhu (3. októbra 2005) do prvého pojednávania (12. októbra 2006) okresný súd realizoval iba úkony smerujúce k odstráneniu nedostatkov podania a zabezpečeniu dedičského spisu.

V ďalšom období okresný súd konal plynule a na pojednávaní konanom 5. júna 2007 vyhlásil rozsudok vo veci samej.

Rozsudok bol napadnutý odvolaním navrhovateľov (27. júla 2007) a dvoma odvolaniami sťažovateľky podanými dvoma rôznymi právnymi zástupcami (obe 26. júla 2007).

V ďalšom období okresný súd realizoval iba úkony smerujúce k zisteniu spornej otázky právneho zastúpenia sťažovateľky a spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní predložil až 23. mája 2008, teda takmer jeden rok po vyhlásení prvostupňového rozsudku.

Od 26. mája 2008 do 19. januára 2009 sa spis nachádzal na krajskom súde, ktorý rozhodoval o podaných odvolaniach.

Súdny spis bol vrátený okresnému súdu pre účely doručovania rozhodnutia krajského súdu účastníkom 20. januára 2009.

Na základe dovolania podaného navrhovateľmi sa spis od 6. apríla 2009 do 1. septembra 2010 nachádzal na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý o podanom dovolaní rozhodol uznesením č. k. 4 Cdo 93/2009-206 z 28. júla 2010 tak, že rozsudok odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku vo veci samej, ktorým bol zamietnutý návrh na určenie neplatnosti alografného závetu a listiny o vydedení, ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na nové konanie.

Od 6. septembra 2010 do 25. augusta 2011 sa spis z dôvodu vrátenia veci najvyšším súdom opätovne nachádzal na krajskom súde, ktorý o podaných odvolaniach opätovne rozhodol uznesením č. k. 9 CoD 77/2010-217 z 26. júla 2011 tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutej časti o určenie neplatnosti alografného závetu a vydedenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd v období nasledujúcom po vrátení veci krajským súdom uskutočnil tri pojednávania, a to 9. februára 2012, 7. júna 2012 a 8. augusta 2012. Pojednávanie nariadené na 29. marec 2012 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania.

Uznesením č. k. 8 C 130/2011-283 z 22. októbra 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2012, súd ustanovil do konania znalca, ktorému uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok z odboru písmonolectva v lehote do 60 dní od upovedomenia znalca o nadobudnutí právoplatnosti uznesenia.

Znalec podaním doručeným okresnému súdu 22. januára 2013 požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku o 6 mesiacov alebo o zmenu znalca. Zároveň z obsahu súdneho spisu vyplýva, že znalec týmto podaním požiadal aj o zaslanie súdneho spisu.

Uznesením č. k. 8 C 130/2011-293 z 28. januára 2013 okresný súd predĺžil znalcovi lehotu na podanie znaleckého posudku o 6 mesiacov.

V období od 29. januára 2013 do 17. júla 2013 okresný súd realizoval úkony smerujúce k obstaraniu porovnávacieho materiálu pre znalca.

Okresný súd 17. júla 2013 dopytoval znalca vo veci predloženia znaleckého posudku a následne mu 25. septembra 2013 (teda 10 mesiacov od ustanovenia znalca a 8 mesiacov, od kedy znalec o zaslanie súdneho spisu požiadal) zaslal súdny spis.

Podaním z 25. októbra 2013 a opätovne z 19. novembra 2013 znalec oznámil okresnému súdu nedostatok porovnávacieho materiálu pre podanie znaleckého posudku a požiadal o súčinnosť.

V období od 20. novembra 2013 do 12. mája 2014 (6 mesiacov) okresný súd opätovne vykonával iba úkony smerujúce k obstaraniu porovnávacieho materiálu pre znalca.

Uznesením č. k. 8 C 130/2011-348 z 15. mája 2014 okresný súd opätovne znalcovi predĺžil lehotu na podanie znaleckého posudku.

Znalec podal vo veci znalecký posudok 2. júna 2014. Znalecké dokazovanie vo veci teda trvalo celkovo viac ako 18 mesiacov.

V období po podaní znaleckého posudku okresný súd doručoval znalecký posudok účastníkom konania a uskutočnil tri pojednávania, a to 18. novembra 2014, na ktorom bol vypočutý znalec, 9. apríla 2015 a 16. júla 2015. Pojednávanie konané 16. júla 2015 bolo odročené pre účely doplnenia znaleckého posudku, ktoré okresný súd znalcovi nariadil uznesením č. k. 8 C 130/2011-448 zo 4. mája 2015 z dôvodu nedostatočného zodpovedania jednej z otázok formulovaných už v uznesení o ustanovení znalca z 22. októbra 2012.

Namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní sa naozaj nevyznačoval významnejšími obdobiami úplnej pasivity či nečinnosti. Na druhej strane však okresný súd postupoval často nesústredene a neefektívne, čo v značnej miere prispelo k celkovej doterajšej dĺžke namietaného konania, ktorá je už prima facie neprimeraná.

V prvom rade je potrebné poukázať na obdobie od podania návrhu po prvé pojednávanie, kde okresnému súdu trvalo takmer rok, aby odstránil nedostatky podania a vo veci uskutočnil pojednávanie. Hoci nie je možné na farchu okresného súdu pripísať

obdobia, kedy vo veci konať nemohol, keďže spis sa nachádzal v dôsledku uplatnených riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov na súdoch vyššej inštancie (spolu 2 roky a 3 mesiace), závery najvyššieho súdu uvedené v odôvodnení jeho zrušujúceho uznesenia č. k. 4 Cdo 93/2009-206 z 28. júla 2010, ktorými vytýka nevykonanie nevyhnutného dokazovania, aj v tomto prípade svedčia o neefektívnosti postupu okresného súdu, ktorý vo veci rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu, čo malo za následok zrušenie jeho rozhodnutia, a tým aj predĺženie celého konania.

Neefektívnym sa tiež javí postup okresného súdu, ktorý napriek žiadosti znalca tomuto predložil súdny spis až po desiatich mesiacoch od jeho ustanovenia, hoci mu už skôr predĺžil lehotu na podanie znaleckého posudku o 6 mesiacov oproti pôvodne určenej lehote. Aj táto skutočnosť prispela k celkovej dĺžke znaleckého konania v trvaní viac ako 18 mesiacov, čo je doba výrazne prevyšujúca aj lehotu poskytnutú znalcovi na základe jeho žiadosti o predĺženie lehoty na podanie znaleckého posudku. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že napriek takto dlhej dobe znalecké dokazovanie nie je možné označiť za skončené ani v čase rozhodovania ústavného súdu, keďže zo súdneho spisu vyplýva, že znalec bol vyzvaný na doplnenie posudku o odpoveď na otázku č. 5 stanovenú mu už v uznesení z 22. októbra 2012.

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Keďže všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, ktorý mal smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02), a jeho neefektívna činnosť mala rozhodne vplyv na doterajšiu dĺžku konania, ústavný súd preto nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že vo veci samej konal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým

aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 130/2011, pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C 116/2005, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € vo vzťahu k okresnému súdu z dôvodu, že v dôsledku neprimerane dlho trvajúceho konania nehnuteľnosti po porúčiteľovi *„značne schátrali a na ich obnovu bude potrebná vysoká finančná investícia“*.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, vzal do úvahy skutočnosti spočívajúce v správaní sťažovateľky (opísané v II. časti bode 2 tohto nálezu) a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil nárok na náhradu trov v sume 284,08 € za tri úkony právnej služby. Za prevzatie a prípravu zastúpenia a za podanú ústavnú sťažnosť (rok 2014) v sume 268,00 € za dva úkony právnej služby a režijný paušál 2 x 8,04 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015